

Raija Väisänen

Onerva Mäen muistosymposium
16.12.2025 Valteri-koulu Onerva

Hyvät Onerva Mäen muistosymposiumin osallistujat!

Kerron teille henkilökohtaisen muiston ensimmäisestä kohtaamisestani Onerva Mäen kanssa keväällä 1983 pääsiäisen aikaan. Olin pyrkimässä puhe- luki ja apu- tarkkailuluokan erityisluokanopettajan koulutukseen Jyväskylän yliopistoon. Onerva Mäki saapui hakijoiden yhteiseen infotilaisuuteen kertoakseen, että syksyllä on myös alkamassa näkövammaisten erityisluokanopettajakoulutus samaan aikaan muiden vuoden kestävien erityisopettajakoulutusten kanssa.

Hän kertoi, että Erityispedagogiikan laitos on saanut määrärahan näkövammaisten erityisopettajakoulutukseen. Tieto tästä ei ollut ennättänyt hakuilmoituksiin valtakunnallisiin lehtiin. Onerva Mäellä oli visio. Hän kuvaili elävästi, miten näkövammaisten erityisopettajille olisi tarvetta lähikoulua käyvien näkövammaisten oppilaiden opettajina. Oli tehty selvitys kuntien ja valtion yhteisestä alueopettajajärjestelmästä. Erityisopettajakoulutusta oli suunniteltu tiiviissä yhteistyössä Jyväskylän näkövammaisten koulun kanssa.

Näkövammaisten erityisopettajakoulutukseen haluttiin saada opiskelijoita. Onerva Mäellä oli ratkaisu. Hän selvitti hakijoille, että laita selkeä rasti ruutupaperin oikeaan yläkulmaan, jos koevastaustasi ja hakemustasi voi käyttää myös näkövammaisten erityisopettajakoulutukseen pääsemiseksi. Koulutuksesta saisi joka tapauksessa puhe- luki ja apu-tarkkailuluokan erityisopettajan pätevyyden.

Minuun nuoreen, epävarmaan, vielä omaa polkua etsivään opiskelijaan Onerva Mäen esitys teki suuren vaikutuksen. Hän oli hyvin määrätietoinen ja rohkea halutessaan näkövammaisten erityisopettaja koulutettavia, vaikka opiskelijavalinnat olivat jääneet viime hetkeen. Hänestä välittyi tahto ja ennen kaikkea ymmärrys näkövammaisten oppilaiden tarvitsemasta tuesta omaan lähikouluun ja siihen tarvittavista rakenteista ja ratkaisuista. Onerva Mäki huomasi näkövammaisten oppilaiden tarvitseman hyvän ja halusi voimakkaasti edistää sitä. Onerva Mäki oli aikaansa edellä. Hänen asiantuntemuksensa näkövammaisuudesta hämmästytti.

Markkinointipuhe oli hyvä. Laitoin rastin koepaperiin.

Näkövammaisten erityisopettajakurssille valittiin 8 opiskelijaa. Olimme vähän pettyneitä, kun kurssimme vetäjäksi ei tullutkaan Onerva Mäki. Saimme kuitenkin nauttia hänen asiantuntevista luennoista ja uudesta tenttikäytännöstä, jossa sai olla muistiinpanot mukana. Hän luotti opiskelijoihinsa.

Meillä kaikilla on lukuisia muistoja, kohtaamisia ja työtoveruutta Onerva Mäen, Onen kanssa. One oli minulle opettaja, mentori, lukuisten yhteisten tapaamisten keskustelukumppani ja ennen kaikkea arvostettu erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden puolesta puhuja.

Me näkövammaisten lasten ja nuorten parissa työskentelevät henkilöt olemme kiitollisia Onelle hänen antamasta arvokkaasta tuesta ja arvostuksesta näkövammaisten parissa tehtävälle työlle.